

๔. กัมมณานากรรมปัญญา ๔๒

พระราชชาตรัสถามว่า "พระผู้เป็นเจ้า เหตุไฉนมนุษย์ทั้งหลายจึงไม่เหมือนกันหมด, บางพวกมีอายุน้อย บางพวกมีอายุยืน, บางพวกมีโรคมาก บางพวกมีโรคน้อย, บางพวกมีศีลธรรม บางพวกมีศีลดี, บางพวกมีอำนาจน้อย บางพวกมีอำนาจมาก, บางพวกมีสมบัติน้อย บางพวกมีสมบัติมาก, บางพวกมีตระกูลต่ำ บางพวกมีตระกูลสูง, บางพวกมีปัญญาทราม บางพวกมีปัญญาดี."

พระเถระเจ้าทูลถามว่า "ขอถวายพระพร เหตุไฉนต้นไม้ทั้งหลายจึงไม่เหมือนกันหมด, บางต้นมีผลเปรี้ยว บางต้นมีผลกร่อย (อญญะลวงา) บางต้นมีผลขม บางต้นมีผลเผ็ด บางต้นมีผลฝาด บางต้นมีผลหวาน."

จ. "ข้าพเจ้าเข้าใจว่า เป็นเพราะพืชต่างกัน."

ก. "ข้อนั้นฉันใด, มนุษย์ทั้งหลายไม่เหมือนกันหมด บางพวกมีอายุน้อย บางพวกมีอายุยืน, บางพวกมีโรคมาก บางพวกมีโรคน้อย, บางพวกมีศีลธรรม บางพวกมีศีลดี, บางพวกมีอำนาจน้อย บางพวกมีสมบัติมาก, บางพวกมีตระกูลต่ำ บางพวกมีตระกูลสูง, บางพวกมีปัญญาทราม บางพวกมีปัญญาดี ดังนี้ ก็เพราะกรรมต่างกัน ฉะนั้น. ถึงพระผู้มีพระภาคเจ้าก็ได้ตรัส (แก่สุภามาณพ) ว่า "มาณพ สัตว์ทั้งหลายมีกรรมเป็นของตน เป็นผู้รับผลของกรรม มีกรรมเป็นกำเนิด มีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์ มีกรรมเป็นที่พึ่งอาศัย, กรรมย่อมจำแนกสัตว์ทั้งหลายให้เป็นผู้เลวทรามบ้าง ดีบ้าง ดังนี้."

จ. "พระผู้เป็นเจ้าช่างฉลาดจริง ๆ."